

Abstrakt

V letech 1931–1934 vzniklo v Pojizeří v oblasti od Semil po Mladou Boleslav a ve středním Polabí mezi Kolínem a Nymburkem osm odborů Československo-lužického spolku „Adolf Černý“ (od roku 1932 Společnosti přátel Lužice), neúspěšné pokusy o ustavení odboru navíc proběhly v Českém Brodě, Kouřimi a Lysé nad Labem. Oblast se stala po Praze nejvýznamnějším centrem styků s Lužickými Srby v meziválečném Československu. Mířily sem výpravy lužickosrbských sokolů a pěvců, prázdniny zde trávily lužickosrbské děti i vysokoškoláci, v červenci 1933 po vlně čistek a zatýkání v Německu se na podporu Lužických Srbů uskutečnila manifestace na vrchu Mužský u Mnichova Hradiště.

Téma práce je vzhledem k torzovitému zachování pramenů sledováno v první řadě na základě studia regionálního tisku, lužickosrbského tisku a časopisu českolužického spolku *Českolužického věstníku*, od roku 1931 *Lužickosrbského věstníku*. Ucelený fond se dochoval toliko v případě semilského odboru českolužického spolku (uložen ve Státním okresním archivu v Semilech). Dále je využito nevydaných pramenů převážně z fondů Lužickosrbského kulturního archivu (Serbki kulturny archiw) v Budyšině a Státního okresního archivu v Mladé Boleslavi. Fond Oddělení pro lužickosrbské záležitosti (Wendenabteilung), uložený ve Státním pobočném archivu (Staatsfilialarchiv) v Budyšině, umožňuje nahlédnout na práci německých úřadů, jež styky s Lužickými Srby monitorovaly.

Práce je rozdělena do tří základních celků. Nejprve jsou představeny moderní dějiny lužickosrbského etnika a jeho cesta k formování moderního národního společenství. Tento vývoj je zasazen do kontextu s dějinami styků Lužických Srbů s Čechami. Druhý celek usiluje o shromáždění faktografické základny. Po úvodním představení sociálních, ekonomických a kulturních poměrů Pojizeří a středního Polabí jsou z roztříštěných pramenů sestaveny dějiny jednotlivých středisek spolupráce s Lužickými Srby v polabských a pojizerských sídlech. S materiály shromážděnými v této kapitole dále pracuje třetí, analytický oddíl, v němž jsou představeny jednotlivé aspekty sorabofilských aktivit. Kromě kvantitativní analýzy a sociální stratifikace českých sorabofilů zde jsou analyzovány jednotlivé formy aktivit z hlediska jejich struktury i sémantiky. Na tuto kapitolu navazuje sémiotická analýza stereotypu Lužického Srba v československém prostředí. Tento oddíl uzavírá shrnutí reflexí sorabofilských aktivit v Pojizeří a středním Polabí v prostředí lužickosrbském, českoněmeckém (sudetoněmeckém) i říšskoněmeckém.